

Jaký účinek má poskytování informací?

KAMPAŇ NIZOZEMSKÉHO MINISTERSTVA ŽP (Staats, Wittand, Midden 1995)

- Cíle: informovat o povaze, příčinách a důsledcích skleníkového efektu pro obyvatele Nizozemí
- Realizace: inzerce v tisku, TV reklamy, billboardy a plakáty (10 týdnů)
- Efekt:
  - Vědomosti – velmi mírný nárůst
  - Vnímaná závažnost problému – bez efektu
  - Dobrovolné šetrné chování – určitý efekt pouze u těch, kdo se už dřív o problém zajímali

Jaký účinek má poskytování informací?

ŠETŘENÍ ENERGIÍ V DOMÁCNOSTECH (USA)

- Workshopy: přednášky, slide show, ukázky, brožura a úsporná sprchová hlavice
- Efekt: žádná domácnost nezrealizovala doporučená opatření

SPOTŘEBA BENZÍNU (AUSTRÁLIE)

- Intenzivní TV kampaň ve 3 městech
- Efekt: snížení spotřeby benzínu velmi nízké v porovnání s náklady na kampaň

Jaký účinek má poskytování informací?

Co lidem brání chovat se šetrně?

behaviorální analýza

<p>bariéry:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ekonomické náklady ▪ nižší dostupnost alternativ ▪ složitost env. vědění ▪ sociální pasti ▪ konformita ▪ obrany lidského já 	<p>benefity:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ekonomický zisk ▪ sociální vyhovění, normy ▪ přijetí env. odpovědnosti ▪ identifikace se zájmy OŽP
---	---

Jaký účinek má poskytování informací?

Co lidem brání chovat se šetrně?

A. Monitorování bariér a benefitů

- každé environmentální chování: specifické bariéry a benefity; rozdíly podle cílových skupin
- formy monitorování: rešerše literatury, pozorování, focus groups, dotazníkový výzkum
- odstraňování nejvýznamnějších bariér + podpora nejvýznamnějších benefitů = zvýšení efektivity kampaně

Jaký účinek má poskytování informací?

Co lidem brání chovat se šetrně?

A. Monitorování bariér a benefitů

B. Výběr účinné strategie

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

ZÁVAZKY: dobrovolně se zavázat vykonávat určité proenvironmentální chování, např. snížit emise o 10 %

VÝZVY: vypínače se vzkazy „zhasínejte“, cedule „neodhazujte odpadky“

MODELOVÁNÍ: poskytování vzorů - lidí, chovajících se žádoucím způsobem.

PŘIPOMENUTÍ SOCIÁLNÍCH NOREM: připomenutí, že lidé se v daném místě chovají určitým způsobem, resp. určité chování oceňují nebo naopak odsuzují

ODMĚNY A TRESTY

ZPĚTNÁ VAZBA: zviditelnit „neviditelné“ následky určitého chování, např. budík ukazující v dolarech, kolik energie aktuálně spotřebováváme

Co lidé brání chovat se šetrně?
A. Monitorování bariér a benefitů
B. Výběr účinné strategie

C. Ověřování účinnosti / dopadů

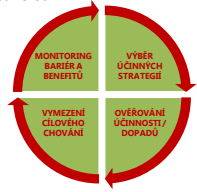
EVALUACE ÚČINNOSTI / DOPADŮ (sumativní evaluace):
empirické ověření, zda kampaň dosáhla vytýčených cílů (změna chování)

- vyhodnocování účinnosti šetří náklady
- rozvoj oborového know-how
- neúspěšné kampaně nejsou neefektivně opakovány
- informace pro spolupracovníky a přispěvatele

A. Monitorování bariér a benefitů
B. Výběr účinné strategie
C. Ověřování účinnosti / dopadů

Účinná podpora chování šetrného k ŽP

- poskytování informací má často omezený vliv na změnu chování, protože nedostatek informací není (jedinou) bariérou
- efektivitu osvětových kampaní lze zvyšovat:

A. Monitorování bariér a benefitů
B. Výběr účinné strategie
C. Ověřování účinnosti / dopadů

Účinná podpora chování šetrného k ŽP

- Winter, Koger „Psychologie environmentálních problémů“, Portál, 2009.
- kol. Člověk + příroda = udržitelnost? : Texty o proměně vztahů lidí k přírodě, environmentální výchově a udržitelnosti. Praha: Zelený kruh, 2009.
- Český portál ekopsychologie, www.vztahkprirode.cz
- Conservation Psychology Homepage, www.conservationspsychology.org
- Fostering Sustainable Behavior, www.cbsm.com/public/world.lasso
- Děkujeme za pozornost.
Jan Krajhanzl, jan.krajhanzl@seznam.cz,
Šárka Zahradníková, zahradnikovas@gmail.com